

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ,
БОРАЧКА
И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА
Сектор за пензијско и инвалидско
осигурање и борачко-инвалидску
заштиту

Број: 011-00-483/2019-07

Датум: 10.10.2019. године

Македонска 4

Београд

На основу члана 41. став 10. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 – др. уредба), Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања објављује

ИЗВЕШТАЈ
О СПРОВЕДЕНОЈ ЈАВНОЈ РАСПРАВИ О НАЦРТУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И
ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

Одбор за јавне службе Владе Републике Србије је на седници одржаној дана 12. септембра 2019. године донео закључак 05 број 011-9074/2019-1 којим је одобрио спровођење јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању (у даљем тексту: Нацрт закона) и донео Програм јавне расправе о Нацрту закона.

Јавна расправа о Нацрту закона спроведена је у периоду од 16. септембра 2019. године до 7. октобра 2019. године, а текст Нацрта закона био је постављен на интернет страници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања www.minrzs.gov.rs, са позивом свим заинтересованим лицима да у назначеном року достављају предлоге, сугестије, иницијативе и коментаре на имејл адресу: pio@minrzs.gov.rs, односно писаним путем на адресу: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за пензијско и инвалидско осигурање и борачко-инвалидску заштиту - за јавну расправу, Београд, Немањина 22-26.

Трибине за расправу о Нацрту закона одржане су према Програму јавне расправе у: Новом Саду, Новом Пазару, Београду, Нишу, Крагујевцу и Врању.

На трибинама је присутнима представљен систем пензијског и инвалидског осигурања који се примењује у Републици Србији, фазе у реформи система ПИО која је

започета 2001. године, образложене су измене и допуне Закона које су ступиле на снагу 30. септембра 2018. године, уз образложење потребе да се настави са започетом реформом, као и да се унапреде одређена постојећа законска решења, да се иста осавремене и ускладе са важећим прописима из других области. Истакнуто је да су се стекли економски услови да се усклађивање пензија врати у оквиру Закона о ПИО и у том циљу је образложен предложени „швајцарски модел“ усклађивања пензија. Представљен је текст Нацрта закона и сва предложена законска решења.

Укупно је на свим трибинама било присутно око 200 учесника. Учесници у јавној расправи су били: представници удружења пензионера, савеза пензионера, градских организација пензионера, Већа савеза самосталних синдиката Крагујевца, Синдиката Застава оружје, Савеза бораца, Већа савеза самосталних синдиката града Врања, представници центара за социјални рад, и остали заинтересовани.

Присутни су показали велику заинтересованост за учешће у јавној расправи.

Током учешћа на трибинама своје мишљење, примедбе, предлоге и сугестије на текст Нацрта закона је усмено изнело укупно 40 дискутаната. Том приликом је достављено и 14 поднеска у виду писаног материјала.

За време трајања јавне расправе у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је примљено путем редовне и електронске поште 10 поднесака, са примедбама и сугестијама.

Може се констатовати да је највећи број учесника јавне расправе током одржаних трибина, као и кроз материјал који је достављен Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања изнео мишљење да је потребно да се у Нацрту закона предвиди да се начин усклађивања општег бода, радвоји од начина усклађивања пензија, односно да се за усклађивање општег бода не примењује „швајцарски модел“, већ да се општи бод усклађује са кретањем зарада. Наведено је образложено тиме да се кроз примену важећег модела усклађивања општег бода, будући пензионери доводе у неповољнији и неравноправан положај, односно да реално њихова пензија перманентно (из године у годину), пада у односу на њихову зарату. Такође су изнети и предлози који се односе на потребу доношења потпуно новог закона у области пензијског и инвалидског осигурања, узимајући у обзир да је од доношења важећег Закона 10. априла 2003. године, исти више пута мењан и допуњаван кроз Законе о изменама и допунама.

Након завршене јавне расправе биће размотрене све примедбе, предлози и сугестије, након чега ће бити опредељени коначни ставови који ће ући у текст Нацрта закона.

У прилогу овог извештаја, као његов саставни део, обједињене су и груписане примедбе, предлози и сугестије свих учесника које су изнете на одржаним трибинама, као и оне које су за време трајања јавне расправе о Нацрту закона достављене Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

ПРИМЕДБЕ, ПРЕДЛОЗИ И СУГЕСТИЈЕ ИЗНЕТЕ У ТОКУ ЈАВНЕ РАСПРАВЕ О НАЦРТУ ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

1. Присутни су исказали заинтересованост за могуће начине повећања најнижих пензија.

У вези са наведеним, од стране представника Министарства истакнуто је да је та могућност већ дата кроз измене и допуне Закона које су ступиле на снагу 30. септембра 2018. године, односно кроз члан 207а којим је предвиђена исплата новчаног износа као увећања уз пензију.

2. Присутни су затражили појашњење у погледу тога да ли су Нацртом закона предвиђене промене у погледу вештачења за остваривање права на новчану накнаду за туђу негу и помоћ.

Објашњено је да ће према Нацрту закона, само налаз, мишљење и оцена органа вештачења дато у поступку вештачења, а којим је утврђено постојање инвалидности, телесног оштећења, потребе за помоћи и негом другог лица, потпуне неспособности за рад и неспособности за самосталан живот и рад, а на основу којег је донето решење Фонда о признавању права, подлегати контроли коју врши орган Фонда.

3. У вези са старосном границом за остваривање права на старосну пензију, присутне је занимало да ли је планирано подизање старосне границе за остваривање овог права, за осигуранике мушкарце.

Појашњено је да такве измене за сада нису планиране, нити предвиђене Нацртом закона. Истакнуто је да се, у складу са чланом 19а Закона, старосна граница за жене поступно повећава сваке године, до њеног изједначавања са старосном границом за мушкарце, у 2032. години.

4. У вези са питањима која су се односила на могућност за увођење тзв. II стуба, односно обавезног добровољног пензијског и инвалидског осигурања у систем ПИО, објашњено је да такве измене за сада нису планиране, нити предвиђене Нацртом закона. Истакнуто је да у Републици Србији, поред обавезног ПИО, за сада постоји само тзв. III стуб, односно потпуно добровољни систем пензијских фондова и пензијских планова, уређен посебним законом.

5. Одређени број учесника поставио је питање могућности да се (посебним) законом, или на други начин предвиди да се оним корисницима пензија, којима је пензија у исплати била умањивана у складу са Законом о привременом начину уређивања исплате пензија, на рате, или једнократним исплатама, врати износ за који су пензије биле умањене.

Представници Министарства су појаснили да је умањивање вршено у складу са законом чија уставност и законитост није оспорена, и то само за време важења тог закона, након чега се корисницима поново исплаћује законска пензија. Такође је појашњено да решења о исплати умањеног износа пензије нису доношена, имајући у виду се пензија умањивала само у исплати, односно да законска пензија утврђена решењем Фонда није умањивана. Такође је истакнуто да се у складу са поменутиим законом исплате сматрају коначним, због чега нема правног основа за враћање износа за који су пензије у исплати биле умањене. Додатно је појашњено да би такво поступање могло да поново угрози економску стабилност и доведе у питање редовну исплату пензија.

6. У односу на члан 3. Нацрта закона, којим се у ставу 1, члана 12. Закона, додаје нова тачка 3а и предвиђа да се осигураницима самосталних делатности, сматрају и лица која раде на територији Републике Србије за страног послодавца, који нема регистровано представништво у Републици Србији, код кога за обављен посао остварују накнаду, а нису осигурани по другом основу, присутни су истакли да ова лица по правилу нису заинтересована да уђу у осигурање, узимајући у обзир висину

доприноса коју су у том случају обавезни да плаћају, на по правилу високе накнаде које остварују. У том смислу је подржана предложена одредба, јер се истом предвиђа њихово обавезно пензијско и инвалидско осигурање.

Од стране представника Министарства је појашњено да се овим решењем истовремено обезбеђује да сва лица која остварују одређену накнаду, на исту плаћају и доприносе, као и да се та лица обезбеде и за случај старости.

7. Поједина питања односила су се и на начин обрачунавања пензије у случају кад не постоје подаци о заради за целу годину у којој је осигураник радио (не само са последњу годину стажа осигурања).

Објашњено је да је изменама и допунама Закона које су ступиле на снагу 30. септембра 2018. године, омогућено да се у том случају за месеце за које не постоје подаци о заради, за те осигуранике у обзир узима њихова просечна зарада остварена у тој години, на основу чега се правичније обрачунава и висина пензије у односу на раније законско решење.

8. Од стране представника градских организација пензионера истакнуто је да је за обезбеђивање социјалне сигурности пензионера, од кључног значаја начин усклађивања пензија. Враћање усклађивања пензија у оквиру Закона о ПИО је оцењено као позитивно, али је истовремено истакнуто и да би правичнији начин усклађивања пензија подразумевао да се пензије усклађују у складу са кретањем зарада, а не применом предложене „швајцарске формуле“ која подразумева да се пензије усклађују у износу од 50% са кретањем зарада, а 50% са инфлацијом, односно кретањем потрошачких цена. Такође је наведено да су се у анкетама које су спровођене међу пензионерима, они изјаснили управо за модел усклађивања пензија који подразумева да пензије прате зараде.

9. Одређена питања односила су се и на утицај примене „швајцарског модела“ усклађивања пензија, на општи бод. У том смислу је истакнуто да је од суштинске важности да се општи бод усклађује на различит начин од усклађивања пензија, односно да је неопходно да се општи бод усклађује са кретањем зарада, а не да се примењује „швајцарски модел“. Наведено из разлога да пензија перманентно (из године у годину), не би падала у односу на остварену зараду током радног века.

10. Велики број присутних истакао је да постоји потреба да се укину „пенали“ оним корисницима превремених пензија, који наврше 65 година живота, односно општу старосну границу за остваривање права на стросну пензију. Наведено из разлога што су ова лица по правилу радила дуже од 40 година, у великом броју случајева знатно дуже од лица која су остварила пуну старосну пензију навршавањем 65 година живота и нпр. 15 година стажа осигурања. У том смислу изнети су предлози за укидање „пенала“, навршавањем 65 година живота.

11. У погледу накнаде погребних трошкова, питања су се односила на то, да ли измене предложене у Нацрту закона, подразумевају и промене у погледу висине ове накнаде.

Од стране представника Министарства је појашњено да никакве промене нису предвиђене у том смислу, већ да се само предвиђа да се накнада погребних трошкова више не третира као право, како би се знатно убрзао поступак исплате лицу које је сносило те трошкове, јер више неће бити неопходно доношење решења за то лице, које није ни корисник пензије ни осигураник. Дакле, по својој природи, накнада погребних трошкова није право из пензијског и инвалидско осигурања, па

- ће се само вршити исплата лицу које поднесе доказ да је сносило те тршкове, без доношења решења.
12. Похваљено је то што Нацртом закона није предвиђено повећавање старосне границе за остваривање права на старосну пензију, као и то што је учешће расхода за пензију у БДП-у смањено на испод 30%.
  13. У односу на примедбе које су се односиле на начин на који је регулисан статус лица која обављају привремене и повремене послове, појашњено је да се предложена норма Нацрта закона односи на ситуацију у којој та лица остварују уговорену накнаду која је нижа од најниже основице за уплату доприноса за ПИО, због чега она неће морати да се одјављују са осигурања ради остваривања права на пензију. Наведено из разлога што ће се њихов стаж осигурања утврдити у одређеном броју дана, узимајући у обзир износ исплаћене уговорене накнаде и најниже основице доприноса важеће у моменту уплате. Дакле, тим лицима ће стаж осигурања бити утврђен у краћем трајању од трајања самог уговора, због чега неће постојати потреба да се та лица одјављују са осигурања, ради остваривања права на пензију.
  14. Поједини предлози односили су се и на начин обрачуна пензија, односно да се све пензије обрачунавају на исти начин, да буду линеарне, да висина пензије зависи од стручне спреме (уместо разлике која нпр. постоји између висине пензије полицајаца и пензија медицинских сестара), начин обрачуна личног бода, као и на то да се највеће повећање обезбеди за најниже пензије, да се повећају пензије осигураника пољопривредника, поновни обрачун пензије војних осигураника и др.
  15. Изнети су предлози да се једнократна помоћ пензионерима не исплаћује у једнаком износу, већ зависно од висине пензије. Дакле предложено је да се највећи износ једнокретне помоћи, исплати оним пензионерима који имају најниже пензије, а да се корисницима са већим пензијама исплати сразмерно нижи износ једнократне помоћи.
  16. Поједини захтеви су се односили на правичније одређивање лица која могу да остваре право на бањску рехабилитацију.
У том погледу је од стране представника Министарства истакнуто да је формирана радна група која ће у наредном периоду размотрити потребу за изменом критеријума за остваривање овог права, самим тим и формулисати нови Правилник којим се регулише ово питање.
  17. Изнети су и предлози који се односе на смањење стопе доприноса за кориснике пензија који се поново запосле, или на други начин поново постану осигураници.
У том погледу, појашњено је да би такво поступање водило фаворизовању корисника пензија при запошљавању од стране послодаваца, што би имало бројне негативне ефекте, нарочито на запошљавање младих.
  18. Изнети су и предлози за темељну и свеобухватну реформу пензијског система
  19. У писаној форми од стране представника удружења пензионера града Врања, изнети су предлози да се права корисника пензија регулишу посебним одељком Закона, као и да се брише члан 121. Закона.
  20. Највећи број предлога изнетих у писаној форми, односи се на начин усклађивања опшег бода, као и на укидање пенала и повећање најнижих пензија. Указано је и на потребу реформе система пензијског и инвалидског осигурања.
  21. Од стране организација глувих и наглувих лица, достављени су предлози који се односе на измене и допуне Закона као и Правилника о утврђивању телесних оштећења, а који се односе на: остваривање права глувих и наглувих лица на стаж

осигурања са увећаним трајањем, неvezано од врсте посла који обављају; остваривање права на старосну пензију, само на основу стажа осигурања, без испуњавања старосног услова; укидање пенала за глува и наглува лица која остварују право на стаж осигурања са увећаним трајањем од најмање 70%, а која остваре право на превремену старосну пензију; изједначавање ових лица са осталим сензорним инвалидима, а у вези са остваривањем права по основу телесног оштећења. Предложено је признавање лицима са већим оштећењем или потпуним губитком слуха, телесног оштећења у износу од 80% до 100% и др. Такође су предложене и измене Закона које се односе на остваривање права ових лица на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица, у смислу да се то право обезбеди глувом и наглувом лицу са утврђеним телесним оштећењем од 90% и више, као и лицу код кога постоји делимична неспособност да се само креће, облачи, храни. Предложени су и другачији проценти инвалидитета на основу којих се остварује и одређује висина новчане накнаде за помоћ и негу другог лица (95-100%, 90-94%, 85-89%, 80-84%, 70-79%), као и да се висина ове накнаде одређује у висини износа усклађене новчане накнаде за помоћ и негу затечених корисника овог права у осигурању запослених, уз различите проценте умањења накнаде за лица за степеном инвалидности нижем од 95%. Такође је предложено да се приликом вештачења инвалидности, поред медицинске, у обзир узима сва релевантна документација.

22. Предложено је да се кориснику права на привремену накнаду по основу II и III категорије инвалидности, односно преостале радне способности, који није запослен, врши превођење привремене накнаде у инвалидску пензију, у износу од 75% инвалидске пензије.
23. Представници организација слепих лица, исказали су потребу да се право на специјална помагала за читање и писање и даље остварује у оквиру система ПИО, односно да се у складу са тим, не врши брисање члана 41. и 245. важећег Закона.

Сви захтеви су озбиљно размотрени. На поједине захтеве достављене овом министарству писменим путем, подносиоцима је упућен одговор и образложено је да се поједина решења не могу имплементирати у Закон, имајући у виду да по својој природи не припадају систему пензијског и инвалидског осигурања, због чега се не могу ни уређивати Законом. У односу на друга питања, истичемо да ће она бити озбиљно размотрена, и у складу са финансијским и буџетским могућностима, на одговарајући начин уређена Законом.

Имајући у виду заинтересованост субјеката који су узели учешће у јавној расправи, сматрамо да је иста успешно спроведена.

В.Д. ПОМОЋНИКА МИНИСТРА

Зоран Милошевић